

ства, доходимо висновку, що вирішення даної проблеми можливе лише при застосуванні комплексного підходу, який дасть можливість забезпечити безпеку економічних інтересів усіх суб'єктів господарювання на різних його рівнях.

1. Концепція (основи державної політики) національної безпеки України // Відомості Верховної Ради України. – № 10. – 1997.

2. Іванюта Т.М. Економічна безпека підприємств: навч. посібник / Т.М. Іванюта, А.О. Заїчковський. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.

3. Організація системи формування механізму інноваційного забезпечення економічної безпеки конкурентоздатного підприємства: монографія / [В.М. Гончаров, Д.В. Салоха, В.Ю. Припотень, Я.В. Васьковська]. – Донецьк: СПД Купріянов В.С., 2010. – 416 с.

4. Олейников Е.А. Основы экономической безопасности: учеб. пособие / Е.А. Олейников. – М., 1997. – 285 с.

5. Пастернак-Таранушенко Г. Индексы безопасного финансирования та забезпечення економічної безпеки України / Г. Пастернак-Таранушенко // Персонал. – 1999. – № 6. – С. 34–37.

УДК 34 (477)

**І.О. Губарєва,
П.Й. Бернацький**

МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Розкрито складові механізми державного регулювання протидії корупції у системі забезпечення економічної безпеки України. Подане структурування є основою для розроблення заходів щодо протидії корупції, визначення найважливіших сфер впливу державного регулювання на економічну безпеку. Наведено концептуальні засади державного регулювання економіки, що визначаються набором методів і функцій.

Ключові слова: державне управління, економічна безпека, корупція.

Раскрыты составляющие механизма государственного регулирования противодействия коррупции в системе обеспечения экономической безопасности Украины. Приведенное структурирование является основой для разработки мероприятий по противодействию коррупции, выделения наиболее важ-

ных сфер влияния государственного регулирования на экономическую безопасность. Представлены концептуальные основы государственного регулирования экономики, определяемые набором методов и функций.

Ключевые слова: государственное управление, экономическая безопасность, коррупция.

The components of a mechanism of a state regulation of corruption counteraction within a system of ensuring economic security of Ukraine are revealed. Given structure formation is a basis for developing measures concerning corruption counteraction and defining the most important spheres of influence of state regulation on economic security. Conceptual principles of state regulation of economy which are defined with some methods and functions are also given in the article.

Key words: state management, economic security, corruption.

Постановка проблеми. Масштаби корупції несуть реальну загрозу економічній безпеці країни, знижують її конкурентоспроможність. Безпека як результат управлінської діяльності з усунення загроз має складну, множинну предметність: в одному з аспектів – це здатність системи попереджати спричинення можливої шкоди інтересам особи, суспільства і держави, в іншому є проявом стану захищеності їх інтересів на усіх функціональних рівнях, у третьому – проявом системи заходів безпеки.

Стан дослідження. Питанням економічної безпеки взагалі та корупції як одному з видів її загроз присвячено роботи О. Барановського, З. Варналія, Я.Я. Дяченко, І. Мазур, М.І. Мельника, В.А. Передборського, О. Турчинова та ін.

До невирішених питань, які мають важливе теоретичне і практичне значення для антикорупційної діяльності, слід віднести питання удосконалення державного регулювання протидії корупції в системі забезпечення економічної безпеки України.

Проблемі розроблення методології державного регулювання присвячені роботи таких зарубіжних учених-економістів, як І. Ансофф, С. Брю, Дж. М. Кейнс, К. Макконнелл, А. Маршалл, Н. Менкю, Л. Абалкін, а також відомих українських науковців В. Бабича, В. Геєця, М. Гуревичова, Б. Данилишина, А. Дигтяря, І. Михасюка, С. Мочерного, Л. Шостака та інших дослідників.

Виклад основних положень. Забезпечення економічної безпеки має горизонтальний і вертикальний вимір, які складаються з взаємопов'язаних і взаємообумовлених рівнів. Так, до вертикального виміру належать: забезпечення фінансової, зовнішньоекономічної, інвестиційної, науково-технічної, енергетичної, виробничої, демографічної,

соціальної, продовольчої безпеки. До горизонтального виміру забезпечення економічної безпеки слід віднести рівні особи, підприємства, регіону, держави (рис. 1).

Критерієм економічної безпеки країни служить ступінь відповідності економічної політики обраній стратегії розвитку національної економіки, ступінь довіри до неї як з боку населення, так і міжнародних організацій.

В Україні існують проблеми в управлінні і державному регулюванні системи забезпечення економічної безпеки країни.

Державне регулювання (ДР) економіки є невід'ємною складовою сучасних ринкових відносин, оскільки поряд із забезпеченням ефективного функціонування та розвитку національного ринку товарів і послуг не менш важливими є заходи щодо мінімізації негативних дій нерегульованих ринкових механізмів в умовах світової економічної кризи та гармонізації національних умов і торгових режимів внутрішнього ринку до вимог світових ринків на підставі міждержавних угод та з урахуванням КС національних виробів як на внутрішньому, так і на світовому ринках [1].

Великий економічний словник [2] тлумачить державне регулювання як вплив держави в особі державних органів на економічні суб'єкти й процеси осіб, які беруть в них участь. Державне регулювання здійснюється з метою надати процесам організований характер, упорядкувати дії економічних суб'єктів, забезпечити виконання законів, відстоювати державні й громадянські інтереси.

ДР охоплює прогнозування, планування, фінансування, бюджетування, оподаткування, кредитування, адміністрування, облік, контроль. Воно має місце як у централізовано керованій, так і в ринковій економіці.

«Державне регулювання являє собою систему заходів і стимулів за допомогою яких держава через організаційно-економічні механізми бере участь у ринкових процесах на правах суб'єкта ринкових відносин, забезпечуючи стабільне зростання виробництва» [3].

Державне регулювання економіки передбачає використання низки методів, під якими розуміють способи впливу держави в особі законодавчих і виконавчих органів на економічну сферу з метою забезпечення її безпеки відповідно до національної економічної політики.

За засобами впливу на суб'єкти ринку методи ДР поділяють на дві групи: прямого й непрямого (опосередкованого) впливу.

Рис. 1 Структура економічної безпеки та заходи щодо її посилення

До методів прямого державного впливу належать такі: визначення стратегічних цілей розвитку економіки та їх відображення в індикативних та інших планах, цільових програмах; державні замовлення й контракти на постачання певних видів продукції, виконання робіт, надання послуг; державна підтримка програм, замовлень і контрактів; нормативні вимоги до якості й сертифікації технології та продукції; правові й адміністративні обмеження та заборони щодо виробництва певних видів продукції; ліцензування операцій з експорту та імпорту товарів [4]. До методів непрямого ДР належать: оподаткування, регулювання цін, пільги, митне регулювання, валютні обмеження та інше.

Залежно від засобів впливу на ринок розрізняють правові, адміністративні, економічні методи регулювання. Правові методи регулювання економіки передбачають прийняття законів і законодавчих актів Верховної Ради України, видання указів Президента, а також вироблення механізму їх реалізації та контролю.

Адміністративні методи регулювання галузю виражають, по суті, пряме керування з боку держави. Глибока адміністративна дія у різних формах орієнтована на забезпечення ефективного функціонування керівної системи [4].

Економічні методи регулювання – це система прийомів і способів прямого впливу на суспільно-господарський розвиток. До економічних методів регулювання належать: прогнозування; планування; програмування; матеріальне стимулювання та санкції, фінансування й кредитування тощо.

На рис. 2 наведено механізм державного регулювання протидії корупції у системі забезпечення економічної безпеки країни.

Отже, механізм державного регулювання протидії корупції у системі забезпечення економічної безпеки країни охоплює три групи складових. Подібне структурування важливе для розроблення шляхів зменшення проблемності в забезпеченні економічної безпеки України.

По-перше, це слугує визначенню найважливіших сфер впливу державного регулювання на економічну безпеку.

По-друге, у цій схемі виокремлено комплекс інструментів ДР, які, у свою чергу, можна згрупувати за напрямками реалізації (заходи інформаційного забезпечення, нормативно-правового забезпечення, фінансування).

Третьою важливою складовою впливу, як видно з наведеної схеми, є концептуальні засади ДР економіки, що визначаються набором методів і функцій.

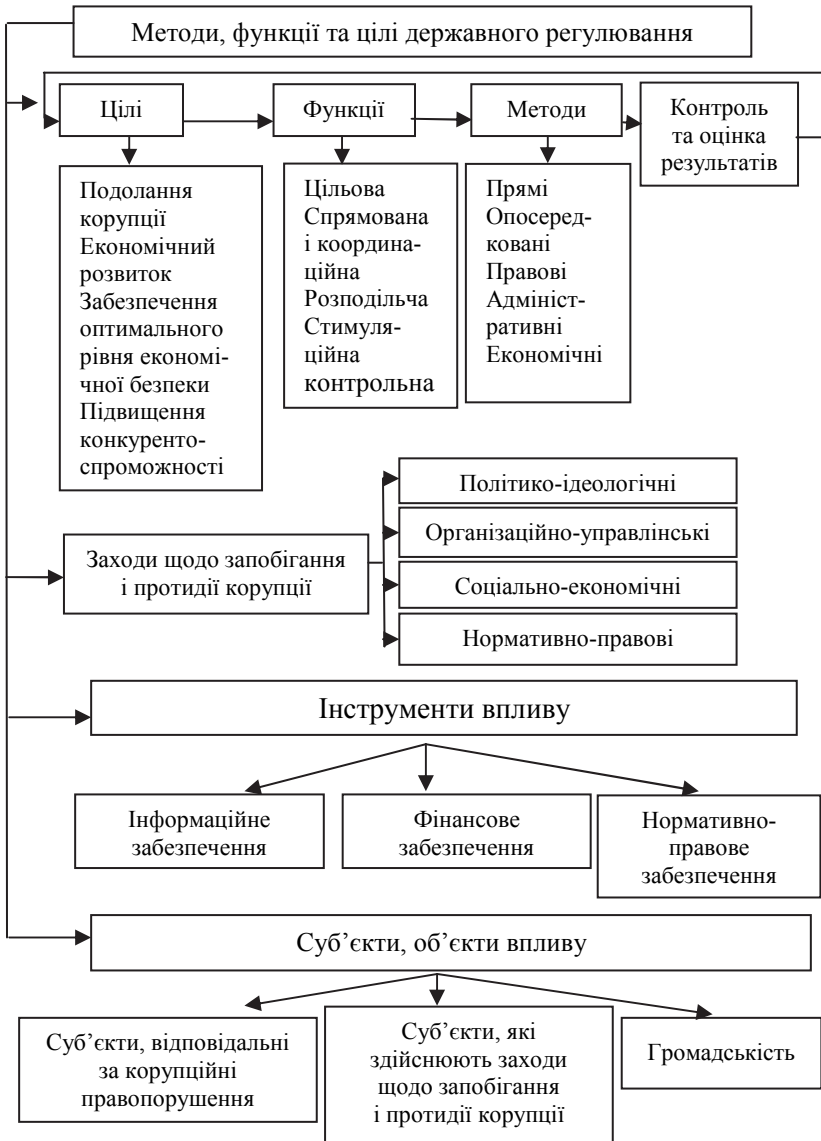

Рис. 2. Складові механізми державного регулювання протидії корупції у системі забезпечення економічної безпеки України

В першому блоці схеми представлено методи функції та цілі ДР протидії корупції у системі забезпечення економічної безпеки України.

До цілей ДР протидії корупції у системі забезпечення економічної безпеки України можна віднести: зниження рівня корупції, забезпечення сталого розвитку країни, забезпечення оптимального рівня економічної безпеки країни, підвищення її конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості. Зазначені цілі можна деталізувати й далі.

Аналізуючи функції ДР, потрібно зазначити, що вони досить різноманітні й залежать від завдань уряду. Необхідність і межі використання окремих форм ДР визначаються обраною концепцією державного втручання. Стосовно боротьби з корупцією це відображено в Концепції подолання корупції в Україні «На шляху до доброчесності», схвалено Указом Президента України від 11 вересня 2006 року № 742/2006. З 2010 року організацію боротьби з корупцією в Україні відображено в Концепції Державної програми профілактики правопорушень на період до 2015 року, затвердженою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2010 р. № 1911-р.

ДР передбачає використання низки методів, які поділяються на прямі, опосередковані, правові, адміністративні та економічні.

Другий блок схеми відтворює заходи щодо запобігання та протидії корупції. Ефективне запобігання і протидія корупції потребує використання системи економічних, політичних, у тому числі, правових, організаційно-управлінських заходів. Таким чином, механізм протидії корупції потребує застосування усіх технологій боротьби з корупцією, що має комплексний характер, тобто повинно включати комплекс заходів: політико-ідеологічних, правових, організаційно-управлінських, соціально-економічних.

Третій блок схеми включає інструменти впливу: інформаційне забезпечення, нормативно-правове забезпечення (Доктрина, Концепція, Стратегія, Закон, Державна цільова програма), фінансове забезпечення (державний бюджет, обласний бюджет, інвестиції тощо).

В четвертому блоці показано суб'єкти та об'єкти впливу: суб'єкти відповідальні за корупційні правопорушення, суб'єкти, які здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції, громадськість.

Висновки. Як показало проведене дослідження, нині в Україні відсутній повноцінний механізм державного регулювання протидії корупції, не існує єдиної комплексної національної стратегії та програми боротьби з корупцією, що значно знижує ефективність антикорупційної діяльності в країні. Розроблення теоретико-методичних за-

сад державного регулювання протидії корупції є надзвичайно важливим завданням, а його розв'язання – об'єктивна передумова розроблення сучасної та ефективної системи забезпечення економічної безпеки України.

1. Тінтулов Ю.В. Державне регулювання розвитку виноградарства та виноробства в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.02.03 «Організація управління, планування і регулювання економікою» / Ю.В. Тінтулов. – К., 2004. – 21 с.

2. Борисов А.Б. «Большой экономический словарь» / А.Б. Борисов. – М.: Книжный мир, 2003. – 895 с.

3. Гуца І.О. Державне регулювання цукробуякового виробництва: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.02.03 «Організація управління, планування і регулювання економікою» / І.О. Гуца. – К., 2005. – 21 с.

4. Стеченко Д.М. Державне регулювання економіки: навч. посібник / Д.М. Стеченко. – К., 2007. – 271 с.

УДК 336.763.2

**В.І. Франчук,
О.І. Захаров**

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ОХОРОНИ ЯК СУБ'ЄКТ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ

Досліджуються питання якості надання охоронних послуг підрозділами державної служби охорони акціонерним товариствам, пропонуються критерії оцінювання послуг.

Ключові слова: акціонерне товариство, державна служба охорони, охоронна діяльність, якість охоронних послуг, критерії оцінювання.

Исследуются вопросы качества предоставления охранных услуг подразделениями государственной службы охраны акционерным обществам; предлагаются критерии оценивания услуг.

Ключевые слова: акционерное общество, государственная служба охраны, охранный деятельность, качество охранных услуг, критерии оценивания.

This article investigates the issue of quality of security services given by divisions of the Civil Service to joint stock companies, the criteria for evaluating are also suggested.

Key words: joint stock company, the state security service, security activities, the quality of security services, evaluation criteria.